

Raadsbrief

Datum 21 februari 2024

Onderwerp Project Positieve Gezondheidsvaardigheden
Versienummer 1.0.

Portefeuillehouder Michiel van Willigen

Samenvatting

Informereren van de gemeenteraad over de deelname van gemeente Zwolle aan het project: 'Gezond en goed met elkaar'. Het project bestaat uit een cursusprogramma, gericht op het verbeteren van zowel de gezondheidsvaardigheden als de taalvaardigheid bij de deelnemers van de cursus. De doelgroep bestaat uit mensen die laaggeletterd zijn en/of beperkte gezondheidsvaardigheden hebben. De inhoud en doel van de cursus sluit aan bij de ambities van het beleid van gezondheid en basisvaardigheden (laaggeletterd, laaggecijferd en digitaal geringe vaardigheden). Het bereiken van een kwetsbare doelgroep en een bijdrage leveren aan hun gezonde leefstijl en laaggeletterdheid.

Bijlagen

Geen

Openbaarheid

- ☒ Openbaar
☐ Geheim

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De uitvoering van het project 'Gezond en goed met elkaar', gericht op verbeteren van positieve gezondheidsvaardigheden vanaf medio 2024

Datum

21 februari 2024

Inleiding

Eén op de drie Nederlanders heeft beperkte gezondheidsvaardigheden. Dat zijn omgerekend ruim 40.000 Zwollenaren. Mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden hebben moeite om informatie over gezondheid en zorg te vinden, te begrijpen en toe te passen. Het leidt tot een lage levensverwachting en minder 'gezonde jaren'. Juist bij deze groep is veel gezondheidswinst door preventie te behalen.

Ongeveer 1 op de 6 mensen in Nederland van 16 jaar of ouder is laaggeletterd. Waarbij uit recent onderzoek is gebleken dat onder de huidige 15 jarigen in Nederland dit 1 op de 3 is. Het aantal mensen dat laaggeletterd is neemt dus toe. Zij hebben moeite met lezen, schrijven en/of rekenen. Mensen die laaggeletterd zijn, blijken meer kans te hebben op een slechtere gezondheid en de vaardigheden om goed om te gaan met gezondheidsinformatie vaker te missen.

De Vrije Universiteit Amsterdam (VU) heeft voor deze doelgroep een project 'Gezond en goed met elkaar' (GGME) ontwikkeld. Het project bestaat uit een cursusprogramma, gericht op het verbeteren van zowel de gezondheidsvaardigheden als de taalvaardigheid bij de deelnemers van de cursus. De doelgroep bestaat uit mensen die laaggeletterd zijn en/of beperkte gezondheidsvaardigheden hebben.

Met deze raadsbrief willen wij u informeren over deelname van gemeente Zwolle aan dit project. De inhoud en doel van de cursus sluit aan bij de ambities van het beleid van gezondheid en basisvaardigheden (laaggeletterd, laaggecijferd en digitaal geringe vaardigheden). Het bereiken van een kwetsbare doelgroep en een bijdrage leveren aan hun gezonde leefstijl en laaggeletterdheid.

Kader

Beleidsplan Gezondheid 2022-2026

Beleidsplan Basisvaardigheden

Kernboodschap

Het doel van dit project is om gelijktijdig gezondheidsvaardigheden en taalvaardigheden te verbeteren, op basis van de zes pijlers van Positieve Gezondheid zodat mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden zich gezonder gaan voelen, ook wanneer zij geen chronische ziekte hebben.

ToelichtingDe interventie is gebaseerd op de pijlers van positieve gezondheid

Bestaande interventies op het gebied van gezondheidsvaardigheden sluiten onvoldoende aan bij de doelgroep (mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden en/of laaggeletterden). Daarom heeft de Vrije Universiteit Amsterdam (VU) het cursusprogramma 'Gezond en goed met elkaar' (GGME) opgezet. Het doel van de cursus is om de positieve gezondheidsvaardigheden te verbeteren onder de deelnemers. Het programma bestaat uit 8 groepssessies van 1,5 uur waarin de deelnemers bezig gaan met de 6 pijlers van positieve gezondheid. Daarnaast zijn 3 individuele contactmomenten. Positieve gezondheid wordt gedefinieerd als "het vermogen van mensen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven".

De eerste pilotfase van de interventie is geweest.

In het najaar van 2022 heeft een pilot van de cursus plaatsgevonden in 5 verschillende gemeentes rondom Amersfoort. Het is onderzocht op impact, haalbaarheid en uitvoerbaarheid. Hieruit kwam hoge tevredenheid van de deelnemers, stakeholders en coaches naar voren en de aanwijzing om de

Datum 21 februari 2024

interventie in een grotere effectstudie door te ontwikkelen. Het ministerie van OCW heeft middels een stimuleringsbeurs het mogelijk gemaakt een projectmedewerker/onderzoeker aan te stellen (bij VU) op dit doorontwikkel- en implementatie project voor 4 jaar. Na afronding van de evaluatie van deze pilot wordt de cursus doorontwikkeld om zo een verbeterde versie van de cursus neer te zetten. Dit gebeurt in co-creatie met deelnemers, coaches en focusgroepen. De verbeterde cursus kan vanaf de zomer 2024 worden uitgerold in de gemeenten die de samenwerking met de VU aangaan.

Een onderzoek naar adequate werving van de doelgroep en de (kosten)effectiviteit maken evenals een procesevaluatie deel uit van het programma GGME.

Beoogd effect van de cursus

De deelnemers van de cursus worden vooraf aan hun deelname gemeten op een aantal verschillende uitkomstmaten (zoals gezondheidsvaardigheden en welzijn) en opnieuw na afronding van de cursus. Hierbij is het beoogde effect dat de deelnemers tijdens de cursus hun gezondheidsvaardigheden verbeteren. Andere effecten zouden kunnen zijn dat deelnemers zich meer autonoom, verbonden en competent voelen, waardoor zij meer intrinsiek gemotiveerd zijn om aan hun eigen gezondheidsdoelen te gaan werken. Bijvoorbeeld door na de cursus door te stromen naar volgend aanbod (zoals een taalcursus of de GLI).

De doorontwikkeling zal plaatsvinden op basis van de resultaten van de procesevaluatie en het programma zal in co-creatie met de doelgroep, coaches en stakeholders worden aangepast. De projectmedewerker zal tijdens de eerste projectfase beginnen met het verkennen van de infrastructuur van het sociaal en zorgdomein in deelnemende gemeenten. De projectgroep, bestaande uit beleidsmedewerkers en coaches zullen hun netwerk delen. Tijdens de voorbereiding van het uitrollen van het programma zal tijd worden geïnvesteerd in het vergroten van de betrokkenheid van potentiële verwijzers. Het succes van een programma zoals dit is sterk gelinkt aan de draagkracht onder stakeholders. Stakeholders en belangstellenden worden daarom d.m.v. nieuwsbrieven op de hoogte gehouden van de voortgang van het project. Er worden informatiemomenten en afstemsessies met de coaches die de cursus zullen aanbieden georganiseerd. Het vernieuwde programma zal in september 2024 van start gaan met tenminste 12 groepen in verschillende gemeentes. De data hieruit zullen worden gebruikt voor een (kosten)effectiviteitsstudie.

Het cursusprogramma blijft beschikbaar na afloop van de studie

Het vernieuwde handboek en alle daarbij behorende ontwikkelde materialen zoals wervingsmaterialen, en werkbladen worden kosteloos beschikbaar voor de gemeente Zwolle, evenals de ontwikkelde persona's. Het copyright/intellectueel eigendom van het cursusprogramma blijft bij de Vrije Universiteit. De resultaten van de (kosten)effectiviteitsstudies worden ter informatie aangeboden, evenals gemeente-specifieke resultaten zoals gegevens mbt het aantal deelnemers en hun demografische kenmerken en kwalitatieve data mbt tevredenheid van deelnemers en andere uitkomsten van de interviews na afloop van de cursus in het kader van de proces evaluatie.

Maatschappelijk draagvlak & participatie

De deelnemers worden betrokken in de verdere vorming van de trainingen. In de pilotfase hebben de deelnemers meegedacht om het project te vormen.

Communicatie

Via bestaand netwerk worden de deelnemers geworven. Daarnaast wordt er inzet gedaan om op gepaste wijze de doelgroep te bereiken.

Datum 21 februari 2024

Financiën

- De VU vraagt aan de deelnemende gemeenten een bijdrage in de overheadkosten. Deze eenmalige startkosten bedragen per gemeente €5000. Hiervoor wordt de cursus doorontwikkeld en coördineert en begeleidt de VU de implementatie van het cursusprogramma in Zwolle, in 3 groepen.
- Bijkomende kosten die door de gemeente Zwolle zelf bekostigd worden, zijn de BLCN-geaccrediteerde leefstijlcoach (maximaal 40-45 declarabele uren per cursusuitvoering van 12 weken) en de eventuele huur van een locatie.
- De kosten van het projectmanagement zijn voor het ontwikkelteam van de VU.
- De cursus is voor deelnemers gratis.

De kosten worden gedekt uit bestaand budget van gezondheid en basisvaardigheden.

Risico's

Een aandachtspunt is het bereiken van de juiste doelgroep om deel te nemen aan deze trainingen. Uit de pilotfase is gebleken dat dit een knelpunt is.

Vervolg

De uitvoering van het cursusprogramma 'Gezond en Goed met elkaar' zal door de VU worden gecoördineerd en uitgevoerd in 3 groepen (bij voldoende deelnemers) in de gemeente Zwolle.

De uitvoering zal als volgt verlopen:

- Fase 1 (2023 en eerste helft 2024) omvat de procesevaluatie van het uitgevoerde pilot programma (in 2022), het doorontwikkelen van dit programma samen met potentiële deelnemers, coaches en stakeholders, én het ontwikkelen van persona's van mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden.
- Fase 2 (2024-2025) staat in het teken van het uitvoeren en evalueren (mbt effectiviteit en kosteneffectiviteit) van het doorontwikkelde cursusprogramma.

Openbaarheid

Dit voorstel is openbaar

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer